

„Vrátit kostelu světlo a zvuk.“ Rozhovor s Ing. arch. Olgou Čermákovou

Toto číslo přináší dva odborné články věnované obnově poutního kostela sv. Jana Nepomuckého ve Žďáru nad Sázavou. Na tomto místě k nim připojujeme rozhovor s Ing. arch. Olgou Čermákovou, vedoucí oddělení památkové péče Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu Kraje Vysočina, které na obnovu dohlíží. Cílem rozhovoru je přiblížit širší kontext této památkové obnovy. S Olgou Čermákovou jsme se sešli přímo na místě, v prostorách bývalého kláštera, který se nachází na dohled od Santiniho impozantní stavby, a hovořili jsme mimo jiné o změnách vlastnictví a správy kostela v minulosti, o tom, jaký má zápis UNESCO vliv na výkon památkové péče, o pozici krajského úřadu, mluvili jsme také o konkrétních objevech a dotkli jsme se i toho, co může poutní kostel nabízet dnešnímu člověku.

Žďárský kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře byl na Seznam světového dědictví UNESCO zapsán v roce 1994 jako jedna z našich prvních památek. Možná si někteří čtenáři vzpomenu na atmosféru té doby. Konfrontovali jsme se se svobodným světem, který nám byl čtyři desetiletí odepřen, a mluvilo se o „otevírání oken do Evropy“. Ocenění přicházející z bývalého Západu mělo značnou hodnotu.

Byla to naše čtvrtá památka UNESCO a současně první, která byla zapsána jako samostatná stavba. Před ní se této pocty dostalo jen souborům významných objektů – historickému městskému jádru Prahy, Telče a Českého Krumlova. Ocenění Santiniho kostela potvrdilo, že toto konkrétní dílo neobyčejně nadaného architekta patří na světový seznam – a to bylo krátce po revoluci výjimečné. A pokud nám světová autorita řekne, že tu máme něco cenného, pak si toho odborná i široká veřejnost doma začne více všimnout.

Jak na Vás jako žďárskou rodačku to ocenění zapůsobilo?

Přiznám se, že nemám žádné speciální osobní vzpomínky. Studovala jsem tehdy na vysoké škole architekturu a urbanismus. K úzké specializaci na památky jsem se dostala až po roce 2001. Později jsem měla možnost nahlédnout do nominačního materiálu a považuji za obdivuhodné, jak erudovaně dokázali jeho autoři zachytit podstatu hodnoty kostela. Není divu, že nominace uspěla.

Stav kostela na začátku 90. let byl výsledkem péče v období komunismu. Jak se tehdejší vlastník – stát – o kostel staral?

Údržba kostela nebyla dostatečná. K rozsáhlejším opravám došlo až v 70. letech, kdy byla vyměněna krytina a po hlubších průzkumech, které provedla tehdejší Okresní památková správa, obnovena fasáda. Bylo to také období, kdy proběhlo nešťastné odstranění a nahrazení původních dveří kostela. Tento zásah byl později napraven. K podrobnostem se možná ještě dostaneme.

Byl kostel v havarijním stavu?

Slovo havarijní bývá v památkové péči zprofanované, proto jím raději šetřím. Kostel nebyl v dobrém stavu. V neutěšené situaci byl zejména ambit kostela. Důvodem byl z velké části hřbitov, který vznikl na původním poli poutníků.

Pole poutníků, to je ten prostor mezi kostelem a ambitem, který ho obkružuje. Jakou funkci plnil?

Je to přesně tak. Areál kostela se skládá z kostela samotného, pole poutníků a ambitu. Pole poutníků byl volný prostor pro odpočinek a setkávání příchozích po náročné pouti. Ambit, uzavřený před okolním světem, ale otevřený dovnitř areálu, pak sloužil jako útočiště při nepřízní počasí. Po požáru v roce 1784 se využití pole poutníků změnilo. Úřad tehdy povolil opravu kostela pouze pod podmínkou, že se stane hřbitovním kostelem. A tak se tu začalo pohřbívat. Hřbitov na jedné straně kostel zachránil, ovšem pohřbívání dlouhodobě způsobilo značné navýšení terénu, což je neslučitelné s udržení dobrého stavebnětechnického stavu ambitu. Mnohé vstupy do ambitu musely být zazděny.

Kde se nacházely zazděné vstupy? Uvažovalo se o jejich obnově?

Byly to některé vstupy do ambitu právě z pole poutníků. Dnes už jsou znovu obnoveny.

Hlavní problém tedy představoval hřbitov...

Na poli poutníků se v době zápisu na seznam UNESCO nacházelo zhruba 1 000 hrobů. Prvním krokem rehabilitace tohoto prostoru bylo přemístění dvou řad hrobů podél ambitu, to znamená zhruba třetiny z celkového počtu. Nebyla to jednoduchá záležitost, ale byla nezbytná. Na hřbitově se pohřbívalo ještě do poloviny 20. století. Příbuzní a pozůstalí o hroby pečovali. Na přemístění ostatních hrobů se už nespěchalo a já jsem ráda, že byl lidem pone-

1

Obr. 1. Ing. arch. Olga Čermáková. Foto: Vilém Faltrýnek, 2022.

chán dostatečný čas. Poslední hroby se na nedaleký hřbitov přesunuly před pár lety. Na místě zůstal jen hrob faráře Jana Matěje Sychry, který se významně podílel na záchraně kostela. Prostor pole poutníků tak byl obnoven v původním duchu Santiniho koncepce.

Jako první se ale obnovy dočkal ambit?

Ano, ambit byl v nejhorším stavu. Jeho obnova byla zahájena bezprostředně po zápisu na seznam UNESCO a dokončena v roce 2001. Současně tehdejší vlastník památky Okresní úřad Žďár nad Sázavou zadal zpracování přípravné dokumentace na obnovu samotného kostela. Velmi erudovaně ji v letech 2000–2001 vypracovali prof. dr. Mojmír Horyna, Ing. arch. Zdeněk Chudárek a Ing. Jan Vinař za spolupráce řady dalších odborníků. Pro kostel to byla zásadní práce. Obsahuje archivní a stavebněhistorický průzkum, podrobnou inventarizaci. U stavebních konstrukcí dokumentace popisuje historii, starší úpravy, současný stav i doporučení pro další obnovu. Stala se výchozím podkladem pro všechny následující vlastníky.

Mohla byste zrekapitulovat, jak se zde po roce 1994 měnily vlastnické vztahy?

Kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře je v tomto ohledu specifický. Každý z vlastníků se v rámci svých možností o kostel staral a zároveň posunul jeho obnovu a prezentaci osobitým způsobem o kus dále.

2

3

4

5

6

Obr. 2. Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, stav před výměnou dveří v 70. letech 20. století. Zdroj: Národní památkový ústav, Metainformační systém, <https://iispp.npu.cz/mis/documentDetail.htm?id=1236963>. Foto: autor neznámý, nedatováno.

Obr. 3. Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, stav před rokem 1989. Zdroj: NPÚ, Hřbitov v poli poutníků, <https://iispp.npu.cz/mis/documentDetail.htm?id=1236970>. Foto: autor neznámý, nedatováno.

Obr. 4. Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. První ochoz kostela, okno obnovené do původní velikosti až po úroveň podlahy. Foto: Vilém Faltýnek, 2022.

Obr. 5. Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Nynější podoba klenby kostela s restaurovaným atributem a obnovenými paprsky a žebrovím. Foto: Viktor Mašát, 2013.

Obr. 6. Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, Obnovená vitráž v nadsvětlíku vstupních dveří. Foto: Olga Čermáková, 2007.

Konkrétně do roku 2014 byl areál kostela ve vlastnictví státu, z toho byl do roku 2003 ve správě Okresního úřadu Žďár nad Sázavou, následně pak přešel pod NPÚ, nejprve ÚOP Brno, pak ÚOP České Budějovice. V roce 2014 se kostel vrátil římskokatolické farnosti, která o něj v roce 1953 přišla. Kruh se uzavřel. Myslím, že je to tak dobře.

Odkud plynuly finance na opravy a obnovu?

Pokud vím, Okresní úřad i NPÚ jako organizační složky státu využívaly státní prostředky. Stávající obnova v gesci církve se financuje z velké části z programu IROP, tedy z evropských fondů. Zápis na seznam UNESCO měl v tomto ohledu pozitivní vliv. Představuje body, které pomáhají při hodnocení žádostí a žadatelům k získání dotací.

Takže zapsání na seznam UNESCO má i tento praktický, ekonomický dopad...

V tomto smyslu ano.

Jak můžete z Krajského úřadu Kraje Vysočina celý proces obnovy ovlivňovat? Které záležitosti iniciujete, obsahově určujete, a které pouze schvalujete?

Tato otázka se týká obecně fungování památkové péče. Správný orgán musí ke každé obnově vydat závazné stanovisko. Zdálo by se tedy, že pouze schvaluje, ale není tomu zdaleka tak. Velkou část naší práce u takto významného objektu tvoří konzultace záměru s vlastníkem a příprava prací. Na přípravné dokumentaci se podílí vlastníci, projektanti, restaurátoři, krajský úřad, zásadním partnerem je NPÚ. Mnohdy je třeba doplnit a rozšířit existující průzkumy. Je-

jich zadavatelem bývá vlastník, ale i krajský úřad. Někdy probíhají v gesci odborné organizace. Další velká část práce začíná vlastní realizací, kdy je rolí kraje dozor při obnově objektu.

Jaká je vlastně pravomoc vlastníka památky na seznamu UNESCO?

Uvedu paralelu. Autorem ideového návrhu kostela sv. Jana Nepomuckého byl erudovaný a vzdělaný opat Václav Vejmluva. Autorem stavby pak geniální Jan Blažej Santini-Aichel. Ani to by však ještě nestačilo pro vznik světově uznávaného díla, o kterém tu dnes hovoříme. Třetím nezbytným pilířem byli řemeslníci, sochaři, malíři, kteří se na jeho realizaci podíleli. A tak je tomu i dnes. Úloha vlastníka je neodmyslitelná. Tvoří první základní pilíř. Jako investor přichází se záměrem opravy, restaurování, rekonstrukce či jiné úpravy objektu ve svém vlastnictví. Památkáři pak jeho myšlenky korigují, usměrňují, nebo naopak rozvíjejí, vždy s ohledem na konkrétní hodnoty té či oné kulturní památky. Výsledkem je vydané závazné stanovisko k záměru vlastníka, které je pro něj povolením, nikoliv povinností. Hlavní zákonnou povinností vlastníka je udržovat objekt v dobrém technickém stavu. U poutního kostela sv. Jana Nepomuckého probíhá mezi vlastníky a památkáři korektní dialog, v jehož rámci se daří rozdílné pohledy, pokud vzniknou, řešit.

Jak říkáte, všichni polistopadoví vlastníci a správci našťěstí měli dobrou vůli o kostel se starat.

Okresní úřad, který spravoval objekt v době jeho zápisu na seznam UNESCO, se zasloužil o celkovou obnovu ambitu, tedy té části, která byla v nejhorším technickém stavu. Byl také iniciátorem zpracování přípravné dokumentace obnovy samotného kostela, s vědomím, že pro budoucnost a další údržbu památky je potřeba objekt řádně zdokumentovat a analyzovat. To bylo velmi záslužné.

NPÚ převzal kostel po zrušení okresních úřadů. Za jeho působení proběhla řada dílčích obnov a udržovacích prací – oprava dlažby 1. a 2. ochozu, interiérových dveří, elektroinstalace.

Do této etapy patří i rok 2008, kdy se Žďárskem prohnala silná bouře a odnesla část střechy kostela.

Přesně tak, pamatuji si to jako dnes. Místní hasiči byli na místě téměř okamžitě. Vzniklý otvor byl překryt plachtou. O provizorním řešení zastřešení pak bylo rozhodnuto druhý den. Na obnovu poskytl mimořádné prostředky i kraj. Krov byl následně podrobně posouzen

z hlediska statického a stavebnětechnického stavu. Bylo nutno provést jeho posílení.

Proběhlo za působení NPÚ něco mimořádného?

Ráda bych zmínila dvě realizace. První je restaurování výmalby a rekonstrukce štukové výzdoby kopule. To je v dlouhodobé koncepci obnovy kostela velmi podstatná záležitost. Kopule s hladkou omítkou a centrálním atributem jazyka na dřevěné desce s plameny a paprsky byla dlouho považována za autorský záměr. Provedené plošné průzkumy ale přinesly nezpochybnitelná zjištění jiného stavu věci. Kopule měla původně bohatou štukovou výzdobu, paprsky byly provedené v malbě, původní atribut měl redukovanou podobu, bez paprsků a stříbrné podkladní desky. Ostatní úpravy vznikly později. NPÚ jako tehdejší vlastník na základě průzkumů restauroval výmalbu a rekonstruoval štukovou výzdobu v původní formě a ideovém programu. Obnova kopule se stala rehabilitací Santiniho koncepce a pro další obnovu interiéru příkladným směrem.

A ta druhá realizace?

Ta se týkala původních vstupních dveří, které byly v 70. letech odstraněny. Během opravy kostela se podařilo v hospodářských prostorách zámku objevit pět křidel těchto původních dveří. Národní památkový ústav je restaurátorsky obnovil, přestože byly značně poškozeny. Další křídla nahradily věrné kopie.

Současně byla provedena rekonstrukce původní podoby dřevěných nadpraží dveří a nadsvětlíků. Při obnově barevných vitráží sehrály významnou úlohu ikonografické a písemné doklady a dochované fotografie. Tabulky skel mají různou barevnost a také barevné řešení každého z pěti nadsvětlíků vstupních dveří bylo individuální. Naštěstí se dochovaly úlomky původních skel. Projektanti a restaurátoři je nafotili černobíle, odstíny šedi jednotlivých políček porovnali s existujícími černobílými fotografiemi kostela a přiřadili políčkům barvy. Jednalo se téměř o detektivní práci. Výsledek je fantastický, vitráže se podařilo zrekonstruovat do původní podoby nejen z hlediska rozvrhu, materiálového řešení, ale i barevnosti (obr. 6). Je to jeden z mnoha případů svědomitosti a pečlivosti, s jakou je k obnově této mimořádné stavby přistupováno.

Jak to bylo dál, když kostel převzala římskokatolická farnost?

Farnost se nejprve musela vypořádat s hvarijním stavem kleneb chórků 1. ochozu. Prá-

7

8

9

ce se protáhly na dva roky. Celkově lze říct, že přístup farnosti se liší od přístupu předchozích zástupců státu. Nevnímá kostel jen jako stavbu, nesoustředí se pouze na zajištění dobrého stavebně-technického stavu objektu, ale vnímá ho i skrze účel, k němuž byl postaven. Záhy po převzetí kostela otevřel pan farář například otázku původního osvětlení, aby interiéru a akcím v něm vrátil světlo. Zrestaurovány byly nástěnné zrcadlové svícny v úrovni prvního ochozu, konzolové kovové svícny v přízemí a doplněna i část nového osvětlení. Požádal i o obnovu zvonů, aby vrátil kostelu zvuk. Zvony byly nedílnou součástí církevního svatostánku, zvuk nedílnou součástí obřadů. Požadavek na umístění zvonů byl tedy zcela legitimní. Jejich osazení ale muselo respektovat stávající stav střešních konstrukcí, které už nejsou původní. Proto byly

osazeny tři zvony v místech, která to technicky umožňovala.

Farnost se tedy soustředí na obnovu kostela v jeho původním smyslu a poslání.

Ano. Jejím velkým přínosem bylo pokračování a dokončení obnovy kostela. Na připravené práce získala finanční dotaci v rámci projektu IROP. Probíhaly od roku 2017 a jejich prvním završením bylo dokončení obnovy vnějšího pláště. Nepřehlédnutelnou změnu vzhledu kostela přinesl návrat katedrálních oken 2. ochozu. Proběhla kompletní oprava oken, interiérové štukové výzdoby, zrestaurována byla výzdoba oltářů, včetně menz a svatostánků. Zcela samostatným a nepochybně nejsložitějším počinem obnovy byla celková rekonstrukce dlažby. Stávající dochovaná část podlahy přízemí kostela byla

Obr. 7. Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Hlavní oltář kostela s restaurovanou sochou sv. Jana Nepomuckého, pětici andělů a baldachýnem v obnovené původní barevnosti. Foto: Vilém Faltýnek, 2022.

Obr. 8. Kostel sv. Jana Nepomuckého po dokončení celkové obnovy. Foto: Věra Kučová, 2021.

Obr. 9. Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Pohled z prvního ochozu na varhany na druhém ochozu. Foto: Vilém Faltýnek, 2022.

doplněna o repliky dlažebních segmentů, aby podlaha svou skladbou a barevností odpovídala původnímu Santiniho záměru. Tato akce je významem srovnatelná s rehabilitací štukové výzdoby kopule kostela a nepřímo na ni navázala. Obnova byla dokončena v roce 2021.

Tato celková obnova tedy trvala čtyři roky. Po celou dobu byl kostel zavřený?

Zůstával otevřený, i když s jistým omezením. V době obnovy dlažby byl například zpřístupněný 1. ochoz a návštěvníci měli možnost sledovat průběh opravy shora. Samozřejmě vyjma dobu covidovou.

Obecně otázka zpřístupnění kostela je velmi zajímavá. Stávajícím farářem římskokatolické farnosti je Vladimír Vojtěch Záleský. Je to velmi aktivní člověk se širokým srdcem. Myslím, že právě on má velký vliv na to, že byl kostelu vrácen život.

Dá se kostelu vrátit život v té původní podobě, k níž byl určený? Doba velkých, hromadných katolických poutí je věcí minulosti. Může dnes naplnit svou poutní funkci?

Určitě může a také naplňuje. Na otázku poutí je však třeba nahlížet optikou dnešní doby. Římskokatolická farnost otevřela kostel jednak návštěvníkům – turistům. To je vlastně jeho novodobá funkce. V baroku bychom zřejmě nemluvíli o turistech a cestovním ruchu. Kostel je ale zpřístupněn i návštěvníkům, kteří hledají zklidnění, ztišení, setkání s Bohem. Příkladem může být obnovená tradice takzvaných Nikodémových nocí. Šestnáctého každého měsíce může do kostela přijít kdokoliv, kostel je volně přístupný k modlitbě i prohlídce. Samozřejmě se koná i tradiční pouť ke sv. Janu Nepomuckému, která probíhá v den jeho svátku. Obnoveny byly církevní obřady. Nejen o Vánocích, ale i u jiných příležitostí bývá kostel přístupný široké veřejnosti. Vzpomínám na slavnost světla, která proběhla k připomenutí sv. Lucie. Zajímavou akcí bylo vyřezání žďárského betléma, zapojit se mohli farníci, obyvatelé Žďáru i okolí. Betlém bývá tradičně vystaven v kostele.

Jak byste označila vztah místních lidí k památce?

Kostel tvoří součást identity nejen Žďárských, ale i obyvatel širokého okolí. Památka UNESCO je prestižní značka. Máme velké štěstí, že se kostel dochoval. Část areálu kostela – ambit a pole poutníků – je v průběhu dne volně přístupná. Míří sem každodenně mnoho lidí. Je to krásné a povznášející místo. Někdy se setkáváme s nepochopením, proč některé opravy probíhají tak, jak probíhají, nebo proč jsou tak zdoluhavé a finančně náročné. Je třeba o nich mluvit, vysvětlovat souvislosti a důvody. To pomáhá.

Viděl jsem miniaturní kancelář paní kastelánky v jedné z předsíní, vejde se do ní nejvýše jedna osoba. Kostelu evidentně chybí zázemí. V jaké fázi je vybudování návštěvnického centra?

Návštěvnické centrum je nezbytné, kostel nemá ani pokladnu a sociální zázemí. Řeší se to dlouhodobě a zatím neúspěšně či pouze provizorně. Město ve spolupráci s farností vypsal architektickou soutěž. Výsledek je již znám a je dostupný na webových stránkách České komory architektů, a to včetně hodnocení poroty. Další kroky budou záležet zejména na obou zmíněných subjektech.

Prý byla proti soutěži sepsána i místní petice.

Objevila se v době vyhlášení soutěže, ale podle mých informací proběhly diskuse a hroty už nejsou tak ostré. Příjezd ke kostelu, auty či autobusem, nutně musí vést obytnou částí města. Památku nepřemístíme, nezměníme ani obytnou zónu. Společnost obecně vyvíjí tlak na bezbariérový přístup k památkám a existenci základních služeb, včetně sociálního zázemí. Zároveň je třeba zachovat kvalitu bydlení ve stávajících rodinných domcích v okolí areálu kostela. Oba pohledy jsou pochopitelné, proto je nezbytné najít kompromis.

Kostel je národní kulturní památka a současně památka UNESCO. Doplňují se tyto dva režimy ochrany, nebo si někdy konkurují?

K žádnému tření nedochází. K objektu je přístupováno dle platných zákonů, včetně všech mezinárodních smluv. Samotný fakt, že je objekt národní kulturní památkou, je závazkem, prestižní označení památkou UNESCO ho jen umocňuje.

Dohlíží UNESCO na stav památky?

NPÚ dělá každoroční monitoring a komunikuje situaci s ústředím UNESCO. Za dobu svého

působení jsem nezaznamenala žádný podnět. Předpokládám tedy, že je vše v pořádku. Největším závazkem pro všechny zúčastněné je stavba samotná. Je to neobyčejný objekt. Pro mnohé, kteří se obnovy účastní, je práce na kostele srdeční záležitostí.

Hlavní obnova skončila, co bude dál?

Právě v těchto dnech začínají práce na obnově ambitu, na kterou se farností podařilo opětovně získat prostředky z evropských fondů. Obnovena by měla být mj. štuková výzdoba interiéru ambitu, na vstupní brány budou doplněny chybějící sochy ctností, opraveny budou vnější omítky. Ještě mě napadá jedna zajímavá záležitost, restaurovány by měly být i varhany kostela.

Před námi toho je ale mnohem víc. Údržba každého objektu, nejen kulturní památky či dokonce památky UNESCO, a péče o něj je nekončícím kontinuálním procesem.

Rozhovor vedl

MgA. Vilém FALTÝNEK

NPÚ, Generální ředitelství v Praze

faltynek.vilem@npu.cz

15 let Programu podpory pro památky světového dědictví

V oblasti památkové péče Ministerstvo kultury disponuje řadou příspěvkových a dotačních programů, jejichž prostřednictvím jsou finančně podporovány kulturní památky, památkové zóny a rezervace, ale také kulturní aktivity v památkové péči. Do portfolia těchto titulů, jež se během let rozšiřuje, náleží také Program podpory pro památky světového dědictví, který je v letošním roce vyhlašován již popatnácté.

Program podpory pro památky světového dědictví zřídilo Ministerstvo kultury pod původním názvem Podpora pro památky UNESCO v roce 2007 a poprvé jej vyhlásilo pro rok 2008. Jeho účelem je dostát závazkům, které České republice vyplývají z přijetí Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, a zajistit tak podporu památek České republiky zapsaných na Seznamu světového dědictví (dále jen „Seznam“) a podporu památek, u kterých byl či bude podán návrh na nominaci na Seznam, a jsou tedy zařazeny na tzv. Národní indikativní seznam.¹ Z dotace Programu pod-

pory pro památky světového dědictví lze hradit až 70 % celkových nákladů na projekt.

Vývoj programu v letech 2008–2021

Celkově bylo v Programu podpory pro památky světového dědictví od jeho počátku do roku 2021² včetně přijato 591 žádostí požadujících 223 986 tis. Kč, podpořeno bylo 373 žádostí částkou ve výši 94 305 tis. Kč. Objem finančních prostředků, který je na program alokován, se v průběhu let měnil dle možností státního rozpočtu. Obr. 1 zobrazuje vývoj rozpočtu programu a to, jakou celkovou částkou byly v daném roce podpořeny žádosti. V každém roce přesahovala suma požadavků žadatelů finanční možnosti programu, což dokládá zájem o něj. Nejvyšším rozpočtem, 18 mil. Kč, disponoval program v roce 2008 při svém vzniku. V tomto roce bylo podpořeno 74 % přihlášených projektů celkovou částkou 17 716 876 Kč. V následujících letech rozpočet programu výrazně klesl z důvodu nedostatku finančních prostředků ve státním rozpočtu. Nejčastěji program disponoval částkou 6 mil. Kč, což nestačovalo k pokrytí finančních nákladů požadovaných žadatelů.

Obr. 2 ukazuje, o kolik převyšuje souhrnná požadovaná částka (součet finančních požadavků ze všech žádostí v daném roce) skutečně rozdělené finanční prostředky. V prvním roce programu, kdy byl rozpočet 18 000 tis. Kč, byl celkový požadavek 43 žádostí na 39 412 tis. Kč, rozděleno bylo 17 717 tis. Kč. Průměrně je všemi žadateli v jednom roce žádáno o 15 999 tis. Kč, rozděleno je v průměru 6 735 tis. Kč. Nejméně finančních prostředků bylo rozděleno v roce 2021 (3 889 tis. Kč), v tomto roce bylo také podpořeno nejméně žádostí, bylo jich nejméně podáno a celkový objem požadovaných prostředků byl ve výši 8 695 tis. Kč, což je důsledkem nestabilní pandemické situace.

Nejnižší udělenou dotací ve výši 25 tis. Kč byl podpořen projekt Hlohovec, podlužácká

■ Poznámky

1 Program není určen pro projekty, jež rozvíjejí hodnoty nematného kulturního dědictví zapsaného na Reprezentačním seznamu nematného kulturního dědictví lidstva, jelikož podporu daného zajišťuje jiný dotační titul Ministerstva kultury – Podpora tradiční lidové kultury.

2 Rok 2022 prozatím v této fázi nelze vyhodnotit, je možné pouze konstatovat, že do výzvy pro rok 2022 bylo přijato 30 žádostí a celková požadovaná částka činí 8 882 tis. Kč.